

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(ตัวอย่าง)

แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ของผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของข้อสอบ เรื่อง หลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวัดและประเมินนักเรียน ทั้งนี้โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคะแนนความคิดเห็นของรายการประเมินแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ขออนุโมทนาบุญในความร่วมมือ

พระนิวัฒน์ มหาโชติวิฑูฒโน / วันฉัตร

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้ทำวิจัย

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับ			ข้อเสนอแนะ
		ความคิดเห็น			
		+1	0	-1	
1	การปฏิบัติให้หลุดพ้นจากความทุกข์ คือ อริยสัจ 4 ข้อใด				
2	การรู้แจ้งในอริยสัจ 4 มีผลอย่างไร				
3	นักเรียนคิดว่าผู้ใดนำหลักธรรม เรื่อง อริยสัจ 4 ไปใช้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมที่สุด				
4	หากนักเรียนต้องการเป็นผู้ที่ไม่ปองร้ายหรือพยายามผู้อื่น นักเรียนควรเลือกหลักธรรมใดมาปฏิบัติ				
5	ผู้ที่เกิดมาในฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำต้องปฏิบัติตนตาม มรรคมีองค์ 8 ข้อใดสามารถทำให้ชีวิตมีความสุขสบายขึ้นได้				
6	วุฒิชธรรมมีความหมายตรงกับข้อใด				
7	การปฏิบัติตนตามหลักการเลือกคบคน ของวุฒิชธรรม 4 คืออะไร				
8	ข้อใดต่อไปนี้ถือบาริชาตมัธยมนุสุมปฏิบัติได้ถูกต้องที่สุด				
9	บุคคลที่ปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักวุฒิชธรรม 4 คือข้อใด				
10	“การคบหาบุคคลที่มีความรู้ ชักนำไปในที่ดีและถูกต้อง” พฤติกรรมดังกล่าวมี ความสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักธรรมวุฒิชธรรม 4 ในข้อใด				
11	การเลือกคบเพื่อนที่ดีของนักเรียนควรมีลักษณะตามข้อใด				
12	การกระทำตามหลักวุฒิชธรรม 4 เกิดผลดีตามข้อใด				
13	ใครนำหลักการเลือกคบเพื่อนได้ดีที่สุด				
14	เห็นสุนัขให้หางเป็นสอก เห็นวอกให้หางเป็นวา หางพาลาให้หางเป็นหมื่น โยชน์ แสนโยชน์ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะอะไร				
15	พละ 5 หมายถึงข้อใดต่อไปนี้				
16	ข้อใดเป็นศรัทธาที่ประกอบด้วยเหตุผลและปัญญา				
17	อามมีเป็นผู้ที่มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ แสดงว่าอามมี มีหลักธรรมใด				
18	ข้อใดแสดงให้เห็นว่า “ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา”				

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
19	ผู้ที่นำหลักธรรมผละ 5 มาพัฒนาชีวิตคือข้อใด				
20	หากนักเรียนไม่ยากตกเป็นทาสยาเสพติดนักเรียนต้องปฏิบัติ ตนอย่างไรตามหลักผละ 5				
21	ผู้ที่สามารถนำหลักธรรมผละ 5 มาแก้ปัญหาชีวิตได้ จะมี ลักษณะตามข้อใด				
22	ความเชื่อเช่นไรถือว่า “ศรัทธานำไปสู่ปัญญา”				
23	“ทุกชีวิตย่อมมีปัญหา ปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ใช่มีมาให้ก่ลัดกลุ่ม การแก้ปัญหา เป็นหน้าที่ของชีวิต”นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร				
24	ยถาสารูปสัน โดยเป็นความยินดีในเรื่องใด				
25	ข้อใดจัดเป็นความสุขของคนที่มีความสัน โดยชัดเจนที่สุด				
26	คุณค่าของสัน โดยคือข้อใด				
27	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9 เกี่ยวข้องกับความ สัน โดยอย่างไร				
28	แนวคิดเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มีความสอดคล้องอย่าง เด่นชัดกับธรรมข้อใด				
29	ผู้ใดนำหลักธรรมเรื่องสัน โดยไปใช้ได้ดีที่สุด				
30	ข้อใด ไม่ใช่ การหมั่นฝึกตนให้มีความสัน โดยให้เกิดมีขึ้นในตน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

(ตัวอย่าง)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง

ของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

คำชี้แจง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และ
ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้
ผู้วิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน
ช่องคะแนนความคิดเห็นของรายการประเมินแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์

ขออนุโมทนาบุญในความร่วมมือ

พระนิวัดน์ มหาโชติวฑฒโน / วันฉา

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้ทำวิจัย

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	-1	
1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์				
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตาม กระบวนการ				
1.2 องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนเป็น ระบบ				
2. แนวความคิดหลัก				
2.1 แนวความคิดหลักสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และ เนื้อหา				
3. จุดประสงค์การเรียนรู้				
3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด				
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน สามารถวัดพฤติกรรมได้				
3.3 เขียนจุดประสงค์ถูกต้องตามหลักการเขียน				
4. เนื้อหาสาระ				
4.1 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
4.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับตัวชี้วัด				
4.3 การจัดการลำดับเนื้อหาสาระมีความเหมาะสม				
4.4 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับเวลา				
5. การจัดการเรียนรู้				
5.1 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
5.2 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา				
5.3 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเวลา				
5.4 การจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนชัดเจนและสัมพันธ์ต่อเนื่อง				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+ 1	0	-1	
6. การวัดและการประเมินผล				
6.1 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้				
6.2 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้				
6.3 เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหา				
7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้				
7.1 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
7.2 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ				
7.3 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

(ตัวอย่าง)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

คำชี้แจง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ให้ความสมบูรณ์ต่อไป ทั้งนี้ โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคะแนนความคิดเห็นในรายการประเมินแต่ละข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา ไม่มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์

ขออนุโมทนาบุญในความร่วมมือ

พระนิวัฒน์ มหาโชติวิฑูฒโน / วันฉัตร

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้ทำวิจัย

สถานการณ์ที่ 1

ที่	คำถามในสถานการณ์	การคิดแก้ปัญหา				ความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		การคิดมีจุดหมาย	การคิดแก้ปัญหา	การคิดมีเหตุผล	การคิดเป็นประโยชน์	+1	0	-1	
1	จากเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่ 1 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทองคำคืออะไร	✓							
2	ถ้านักเรียนเป็นทองคำ นักเรียนจะมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างไร		✓						
3	ให้นักเรียนตั้งชื่อสถานการณ์ข้างต้นพร้อมบอกเหตุผลประกอบ			✓					
4	นักเรียนคิดว่าปัญหาของทองคำสามารถแก้ไขได้หรือไม่				✓				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

สถานการณ์ที่ 2

ที่	คำถามในสถานการณ์	การคิดแก้ปัญหา				ความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		การคิดมีจุดหมาย	การคิดแก้ปัญหา	การคิดมีเหตุผล	การคิดเป็นประโยชน์	+	0	-1	
1	จากเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่ 2 ชีวิตของบอยในอดีตมีปัญหาอะไร	✓							
2	นักเรียนคิดว่าบอยควรวางแผนชีวิต อย่างไร เพื่อให้ให้อยู่ในสังคมอย่างมี ความสุข		✓						
3	นักเรียนคิดว่าถ้าในอดีตบอยไม่ สามารถผ่านปัญหาที่เจอมาได้ชีวิตของ บอยจะดำเนินไปอย่างไร			✓					
4	ชีวิตของบอยในวันนี้ ผ่านพ้นปัญหา สำเร็จเพราะเหตุใด				✓				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

สถานการณ์ที่ 3

ที่	คำถามในสถานการณ์	การคิดแก้ปัญหา				ความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		การคิดมีจุดหมาย	การคิดแก้ปัญหา	การคิดมีเหตุผล	การคิดเป็นประโยชน์	+1	0	-1	
1	จากเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่ 3 นักเรียนคิดว่าวิชาดาแก้ไขปัญหาค่าได้ถูกต้องหรือไม่	✓							
2	หากนักเรียนประสบปัญหาเช่นเดียวกับวิชาดา นักเรียนจะมีขั้นตอนในการดำเนินชีวิตอย่างไร		✓						
3	นักเรียนคิดว่าวิชาดาจะสามารถเรียนจบปริญญาตรีได้หรือไม่			✓					
4	นักเรียนคิดว่าคุณสมบัติในตัววิชาดาที่ทำให้เขาต่อสู้กับปัญหาชีวิตได้ถึงทุกวันนี้คืออะไร ยกตัวอย่างมาประกอบ				✓				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

สถานการณ์ที่ 4

ที่	คำถามในสถานการณ์	การคิดแก้ปัญหา				ความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		การคิดมีจุดหมาย	การคิดแก้ปัญหา	การคิดมีเหตุผล	การคิดเป็นประโยชน์	+1	0	-1	
1	จากเหตุการณ์ในสถานการณ์ที่ 4 ปัญหาของคู่รักคู่นี้เกิดจากสาเหตุใด	✓							
2	หากนักเรียนเป็นกลุ่มคนที่มีรักในวัยเรียน นักเรียนมีวิธีการในการวางแผนชีวิตของนักเรียน ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องความรักอย่างไร		✓						
3	นักเรียนคิดว่ากรณีที่นายธันวาและคู่รัก เป็นนักศึกษามาอยู่กินด้วยกันก่อนวัยอันควรนั้นเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร			✓					
4	นายธันวาแก้ไขปัญหาลูกต้องหรือไม่				✓				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

สถานการณ์ที่ 5

ที่	คำถามในสถานการณ์	การคิดแก้ปัญหา				ความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		การคิดมีจุดหมาย	การคิดแก้ปัญหา	การคิดมีเหตุผล	การคิดเป็นประโยชน์	+1	0	-1	
1	นักเรียนคิดว่านายอากฤษฎ์แก้ไข ปัญหาถูกต้องหรือไม่	✓							
2	นักเรียนเจอปัญหาเช่นเดียวกับนาย อากฤษฎ์ นักเรียนจะมีขั้นตอนในการ ดำเนินการอย่างไร		✓						
3	นักเรียนคิดว่าผู้เป็นพ่อและลุง พานาย อากฤษฎ์เข้าแจ้งความประกาศหา เจ้าของกระเป๋าเงินดังกล่าวเพราะอะไร			✓					
4	นักเรียนคิดว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น ถือเป็น ตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์กับ สังคมหรือไม่ อย่างไร				✓				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

(ตัวอย่าง)

**แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์**

คำชี้แจง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป ทั้งนี้โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องคะแนนความคิดเห็นในรายการประเมินแต่ละข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นไม่มีความเหมาะสม
และสอดคล้องกับจุดประสงค์

ขออนุมัติอนุญาตในความร่วมมือ

พระนิวัดน์ มหาโชติวิฑฒโน / วันฉัตร

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้ทำวิจัย

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่มีขั้นตอนและเป้าหมาย				
2.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้รวบรวมข้อมูลและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง				
3.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนแก้ไขปัญหาโดยใช้ปัญญา				
ด้านบรรยากาศในการเรียน					
4.	มีกิจกรรมที่น่าสนใจกระตุ้นให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียน				
5.	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น				
6.	ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่แก่นักเรียนด้วยตัวอย่างหรือกิจกรรม				
ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้					
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเผชิญสถานการณ์				
8.	เป็นการสอนที่เน้นให้ฝึกคิดฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้				
9.	เป็นการสอนที่เน้นให้เกิดการคิด มีจุดมุ่งหมายคิดเป็นขั้นตอน คิดมีเหตุผล และคิดมีประโยชน์				
10.	สอนที่เน้นให้นักเรียนสามารถเลือกและตัดสินใจในการลงมือแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล				

(ตัวอย่าง)

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ข้อสอบนี้เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. การปฏิบัติให้หลุดพ้นจากความทุกข์คือข้อใด

ก. ทุกข์	ข. สมุทัย
ค. นิโรธ	ง. มรรค

2. การรู้แจ้งในอริยสัจ 4 มีผลอย่างไร

ก. ร่ำรวย	ข. ไม่ตาย
ค. ไม่แก่ชรา	ง. พ้นจากความทุกข์

3. นักเรียนคิดว่าผู้ใดนำหลักธรรมเรื่องอริยสัจ 4 ไปใช้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมที่สุด

- ก. สมศรี ใฝ่ฝันอยากเป็นนางแบบ แต่สมศรีสูงเพียง 150 เซนติเมตร สมศรีจึงตั้งใจเก็บเงินเพื่อไปผ่าตัดยืดกระดูกขาเพื่อให้สูงตามที่สมศรีต้องการ
- ข. ฟาง กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนสุดท้ายพ่อเกิดล้มป่วยกะทันหัน ฟางลาออกจากโรงเรียนเพื่อไปหาเงินรักษาพ่อ
- ค. ฝน อายุ 27 มีป้าเป็นโรคไตวาย ฝนจึงบริจาคไตข้างซ้ายให้ป้าของเธอ
- ง. น้อย เป็นลูกสาวคนโตจึงต้องแบกความหวังของพ่อแม่ ที่ต้องการให้น้อยสอบแพทย์ให้ติด จึงตั้งใจอ่านหนังสือทั้งวันที่คืน โดยไม่ได้พักผ่อนตลอดปีการศึกษา

4. หากนักเรียนต้องการเป็นผู้ที่ไม่ปองร้ายหรือพยาบาทผู้อื่น นักเรียนควรเลือกหลักธรรมใดมาปฏิบัติ

ก. สัมมาทิฐิ	ข. สัมมาวายามะ
ค. สัมมากัมมันตะ	ง. สัมมาสังกัปปะ

5. ผู้ที่เกิดมามีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำต้องปฏิบัติตนตาม มรรคมืองค์ 8 ข้อใดสามารถทำให้ชีวิตมีความสุขสบายขึ้นได้

ก. สัมมาสติ สัมมาสมาธิ	ข. สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ
ค. สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ	ง. สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ

22. ความเชื่อเช่นไรถือว่า “ศรัทธาไปสู่ปัญญา”
- เชื่อตามทฤษฎีที่ได้พิจารณามาแล้ว
 - เชื่อตามตำราที่ได้มาตรฐาน แต่งโดยผู้รู้
 - เชื่อตามที่คิดตรงตามแนวเหตุผลแล้ว
 - เชื่อแล้วค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้อง
23. “ทุกชีวิตย่อมมีปัญหา ปัญหามีไว้ให้แก้ ไม่ใช่มีมาให้ก่ลัดกลุ่ม การแก้ปัญหา เป็นหน้าที่ของชีวิต”นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะอะไร
- เห็นด้วย เพราะ ปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้
 - เห็นด้วย เพราะ ต้องเชื่อว่าเราสามารถผ่านปัญหาไปได้ ถ้ามีความพยายาม และอดทนใช้ปัญญาแก้ปัญหา
 - ไม่เห็นด้วย เพราะ หลายคนมีปัญหาเกินกว่าที่จะแก้ได้ และไม่มีทางออกได้
 - ไม่เห็นด้วย เพราะ ในบางครั้งก็สายเกินไปไม่อาจแก้ปัญหาได้
24. ขอบรรูปปสัน โดยเป็นความยินดีในเรื่องใด
- สิ่งที่ตนได้มา
 - สิ่งที่ตนทำได้
 - สิ่งที่ตนอยากได้
 - สิ่งที่เหมาะสมกับตัว
25. ข้อใดจัดเป็นความสุขของคนที่มีความสัน โดยชัดเจนที่สุด
- ความสุขด้านวัตถุ
 - ความสุขด้านจิตใจ
 - ความสุขด้านยศถาบรรดาศักดิ์
 - ความสุขด้านการสมาคมกับคนทุกกลุ่ม
26. คุณค่าของสัน โดยคือข้อใด
- ทำให้เป็นคนสงบเสงี่ยมเจียมตน ไม่วุ่นวาย
 - ทำให้เป็นคนที่มีจิตสงบเยือกเย็น ไม่วุ่นวาย
 - ทำให้ทองโลกในแง่ดี ไม่ทุกขร้อนเรื่องใดๆทั้งสิ้น
 - ทำให้มีความยินดีในสิ่งที่ตนเองมี หรือเป็นอยู่ โดยไม่ฟุ้งซ่าน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน - หลังเรียน

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

1.ก	11.ค	21.ง
2.ง	12.ข	22.ง
3.ค	13.ค	23.ข
4.ค	14.ข	24.ง
5.ง	15.ข	25.ข
6.ง	16.ค	26.ง
7.ค	17.ก	27.ค
8.ค	18.ข	28.ง
9.ก	19.ก	29.ง
10.ข	20.ค	30.ง

(ตัวอย่าง)

แบบสอบถามความพึงพอใจ

เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวัดผลและประเมินผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ตามหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อนำความพึงพอใจ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไข จึงขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามความจริง เพื่อจะได้เกิดประโยชน์กับการศึกษาต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามความพึงพอใจนี้ ประกอบด้วยส่วนของคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีห้าระดับ ความสอดคล้องหรือค่า IC (ค่า IC จะต้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 หรือ $IC \geq 0.5$) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลดังนี้ การกำหนดค่าระดับความคิดเห็นของข้อคำถามในแบบสอบถาม ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	5 คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	4 คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	3 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	2 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด
	3.50-4.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจระดับมาก
	2.50-3.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง
	1.50-2.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจระดับน้อย
	1.00-1.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจระดับน้อยที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ โดยเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		1	2	3	4	5	
ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้							
1.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่มีขั้นตอนและเป้าหมาย						
2.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้รวบรวมข้อมูลและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						
3.	การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนแก้ไขปัญหาโดยใช้ปัญญา						
ด้านบรรยากาศในการเรียน							
4.	มีกิจกรรมที่น่าสนใจกระตุ้นให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียน						
5.	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น						
6.	ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่แก่นักเรียนด้วยตัวอย่างหรือกิจกรรม						
ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้							
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเผชิญสถานการณ์						
8.	เป็นการสอนที่เน้นให้ฝึกคิดฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้						
9.	เป็นการสอนที่เน้นให้เกิดการคิด มีจุดมุ่งหมายคิดเป็นขั้นตอน คิดมีเหตุผล และคิดมีประโยชน์						
10.	สอนที่เน้นให้นักเรียนสามารถเลือกและตัดสินใจในการลงมือแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล						

ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

ลำดับแผน / เรื่อง	จุดประสงค์	สาระสำคัญ	ขั้นตอน/วิธีการ	การวัดผล / การประเมินผล
แผนที่ 1 เรื่อง อริยสัจ 4	1.นักเรียนสามารถอธิบายหลักการและกระบวนการของอริยสัจ 4 ได้ 2.นักเรียนสามารถบอกการนำหลักการแก้ปัญหาอริยสัจ 4 ไปแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้	อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญมาก ดังนั้น หลักศึกษาอริยสัจ 4 จึงเป็นสิ่งที่สำคัญกับชาวพุทธ เพื่อให้มนุษย์นำไปเป็นหลักในการปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และการดับทุกข์ทั้งปวง	-การรวบรวม ข่าวสาร -การประเมินค่าและประโยชน์ -การเลือกและตัดสินใจ -การนำปฏิบัติ -สรุปผล ประเมินผล	- แบบทดสอบย่อย ท้ายแผน - แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา - แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม
แผนที่ 2 เรื่อง พละ 5	1.บอกความหมาย ความสำคัญ และจำแนกองค์ประกอบของพละ 5 2. นักเรียนสามารถนำหลักธรรมเรื่องพละ 5 ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	พละ 5 เป็นธรรมเครื่องนำมาซึ่งความสำเร็จ หากปราศจากพละ 5 ชีวิตย่อมล้มเหลวและตกต่ำ	-การรวบรวม ข่าวสาร -การประเมินค่าและประโยชน์ -การเลือกและตัดสินใจ -การนำปฏิบัติ -สรุปผล ประเมินผล	- แบบทดสอบย่อย ท้ายแผน - แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา - แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม

ลำดับแผน /เรื่อง	จุดประสงค์	สาระสำคัญ	ขั้นตอน/วิธีการ	การวัดผล / การประเมินผล
<p>แผนที่ 3</p> <p>เรื่องวุฒิธรรม</p> <p>4</p>	<p>1.นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญและ จำแนกองค์ประกอบ ของวุฒิธรรม4 ได้</p> <p>2.นักเรียนสามารถบอกการนำหลักการ ธรรมเรื่องวุฒิธรรม4 ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้</p>	<p>มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญอกงามในชีวิตโดยการเลือกคบคนดี ศึกษาหาความรู้เพื่อสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในตนเอง ให้เป็นผู้คิดดี คิดเป็นกุศลและนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีงามต่อตนเองและต่อผู้อื่น</p>	<p>-การรวบรวม ข่าวสาร</p> <p>-การประเมินค่าและ ประโยชน์</p> <p>-การเลือกและ ตัดสินใจ</p> <p>-การนำปฏิบัติ</p> <p>-สรุปผล ประเมินผล</p>	<p>- แบบทดสอบย่อย ท้ายแผน</p> <p>- แบบทดสอบวัด ความสามารถด้าน การคิดแก้ปัญหา</p> <p>- แบบสังเกต พฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม</p>
<p>แผนที่ 4</p> <p>เรื่อง มงคล</p> <p>38 ข้อที่ 24</p> <p>สันโดษ</p>	<p>1.นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสุขของมงคล 38 ข้อที่ 24 สันโดษและ แจกองค์ประกอบของ มงคล 38 ข้อที่ 24 สันโดษ</p> <p>2.นักเรียนสามารถบอกการนำหลักธรรม มงคล 38 ข้อที่ 24 สันโดษไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้</p>	<p>มนุษย์เราหากมีความ สันโดษ พอใจใน ผลสำเร็จที่ตัวเองหา ได้ ด้วยความพยายาม โดยชอบธรรมไม่ เบียดเบียนผู้อื่นและ รู้จักพอ ซึ่งจะทำให้ ชีวิตประสบแต่ ความสุขสงบ</p>	<p>-การรวบรวม ข่าวสาร</p> <p>-การประเมินค่าและ ประโยชน์</p> <p>-การเลือกและ ตัดสินใจ</p> <p>-การนำปฏิบัติ</p> <p>-สรุปผล ประเมินผล</p>	<p>- แบบทดสอบย่อย ท้ายแผน</p> <p>- แบบทดสอบวัด ความสามารถด้าน การคิดแก้ปัญหา</p> <p>- แบบสังเกต พฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม</p>

ลำดับแผน / เรื่อง	จุดประสงค์	สาระสำคัญ	ขั้นตอน/วิธีการ	การวัดผล / การประเมินผล
<p>แผนที่ 5 เรื่องอุบาสกธรรม 5</p>	<p>1.นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญและกระบวนการของอุบาสกธรรม 5 และจำแนกองค์ประกอบของอุบาสกธรรม 5</p> <p>2.นักเรียนสามารถบอกการนำหลักการธรรมเรื่องอุบาสกธรรม 5 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้</p>	<p>อุบาสกและอุบาสิกาที่ดีมีคุณสมบัติ 5 ประการ ด้วยกันคือมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมและผลของกรรม มีการรักษาการและวาจาให้เรียนร้อย ไม่เชื่อข่าวหรือคำเล่าลืออย่างไรเหตุผล ไม่เชื่อเรื่องโศกกลาง ทำบุญถวายทานกับพระสงฆ์ผู้ทรงศีลทรงคุณงามความดี ขวนขวายทำนุบำรุงและดูแลรักษาพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง หากปฏิบัติดังนี้จักถือว่าเป็นอุบาสกและอุบาสิกาที่ดี</p>	<p>-การรวบรวมข่าวสาร</p> <p>-การประเมินค่าและประโยชน์</p> <p>-การเลือกและตัดสินใจ</p> <p>-การนำไปปฏิบัติ</p> <p>-สรุปผลประเมินผล</p>	<p>- แบบทดสอบย่อย ท้ายแผน</p> <p>- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา</p> <p>- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม</p>

1. ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ความเศร้าโศกเสียใจ เป็นสภาพบีบคั้นจิตใจและร่างกายให้ทนได้ยาก เมื่อทุกข์เกิดขึ้น บุคคลจะไม่สามารถละหรือคลาย ทุกข์ได้ ทุกข์จึงเป็นสภาวะ ที่จะต้องกำหนดรู้เพียงอย่างเดียวว่า นี้ คือความทุกข์ หรือ ปัญหา และ ต้องยอมรับความเป็นจริงว่า เป็นธรรมชาติของสัตว์โลกต้องปล่อยวางจึงจะทำให้ทุกข์บางเบาลงได้

2. สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) หมายถึง ต้นเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์หรือ ปัญหา หรือ ความต้องการ หรือ ความอยาก ที่เรียกว่า "ตัณหา" ความอยากเกินควร หรือ ความทะยานอยากของจิต ทำให้ต้อง เวียนว่ายตายเกิด เป็นไปด้วยความกำหนัด ด้วยอำนาจความเพติดเพลิน อย่างหลงระเรีง ในสิ่งที่ ก่อให้เกิดความกำหนัดรักใคร่นั้นๆ มี 3 ประกายคือ

2.1. กามตัณหา คือความปรารถนาในกามไม่หยุดหย่อน หรือ ความทะยานอยาก ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความใคร่ อยากได้ อยากมี

2.2. ภวตัณหา คือ อยากเป็น ไม่เพียงพอ หรือ ความทะยานอยากในความอยากเป็น นั้นอยากเป็นนี้

2.3. วิภวตัณหา คือความไม่อยากมีไม่อยากเป็นจนทุกข์ หรือ ความทะยานอยากใน ความที่จะพ้นจากภาวะที่ไม่อยากเป็น

3. นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) หมายถึง สภาวะที่ทุกข์หมดสิ้นไป สภาพที่ปราศจากทุกข์ มี แต่ความสงบร่มเย็น สภาวะที่จัดเป็นนิโรธนี้ถือเป็นที่สุด ในการปฏิบัติธรรมของชาวพุทธ เป็น ยอดปรารถนาของคนทั่วไปคือความดับทุกข์

4. มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) หมายถึง ข้อปฏิบัติที่เป็นเหตุให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ มรรค มีองค์ 8 ประการมีสัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ เป็นต้น โดยมรรคทั้ง 8 ประการนี้บุคคลจะต้อง ปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นในตนครบทั้ง 8 ประการ จึงสามารถถึงความดับทุกข์ได้

อริยสัจ 4 นี้ถ้าวิเคราะห์กันในเชิงวิทยาการสมัยใหม่ก็คือ ศาสตร์แห่งเหตุผล เพราะอริยสัจสี่ จัดได้เป็น 2 คู่แต่ละคู่เป็นผลของกันและกัน

เมื่อวิเคราะห์ในทางกลับกัน จากกฎที่ว่า เมื่อมีทุกข์ ก็ต้องมีความดับทุกข์ อริยสัจ คู่ที่สอง (นิโรธและมรรค) กลายเป็นเหตุที่นำไปสู่ผล คือ การดับอริยสัจคู่แรก (ทุกข์และสมุทัย) อันเป็นการ ย้อนศรอีกรอบหนึ่ง จะเห็นชัดว่า อริยสัจ 4 เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน เป็นระบบเหตุผล คือ เมื่อมีเหตุแห่งทุกข์(สมุทัย) ก็จะทำให้เกิดความทุกข์(ทุกข์) ในขณะเดียวกัน หากต้องการสภาวะทุกข์ (นิโรธ) ก็ต้องกำจัดเหตุเกิดแห่งทุกข์ คือ ตัณหาด้วยการปฏิบัติตามมรรค 8 (มรรค)

6. ทักษะ

การทำงานกลุ่ม การคิด

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มุ่งมั่นในการทำงาน

8. การจัดการเรียนรู้

1. ขั้นนำ การสร้างศรัทธา

1.1 นักเรียนนั่งสมาธิ และทำแบบทดสอบก่อนเรียน 5-10 นาที

1.2 ชมสื่อวิดีโอ ภาพข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

1.3 นักเรียนและครูสนทนาเกี่ยวกับข่าวที่พบในสังคมปัจจุบัน นำเสนอสถานการณ์ และการแก้ปัญหาว่าบุคคลเหล่านั้นแก้ปัญหาถูกทางหรือไม่

2. ขั้นประกอบกิจกรรม

2.1 รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

2.1.1 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม โดยคณะเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน

2.1.2 นักเรียนรับเอกสารใบความรู้ที่ 1 เรื่อง อริยสัจสี่ และให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาในใบความรู้จนเข้าใจ

2.1.3 ครูสุ่มนักเรียนกลุ่มที่ 1 หรือ 2 ออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

2.2 ประเมินค่าและประโยชน์

2.2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเดิม แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารับเอกสารกรณีตัวอย่างและร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มว่าเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอะไร เกิดอะไรขึ้นกับบุคคลในกรณีตัวอย่าง โดยส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ

2.2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหาสาเหตุของปัญหาจากกรณีตัวอย่างดังกล่าวว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไร และให้แต่ละกลุ่มบันทึกลงในแบบบันทึกการทำงานกลุ่ม

2.3 เลือกและตัดสินใจ

2.3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันอภิปรายถึงการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีว่าจะเกิดผลเช่นไรต่อผู้ปฏิบัติ

2.3.2 นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในกรณีตัวอย่าง และบันทึกลงในใบงานที่ครูแจกให้

2.4 ชั้นปฏิบัติ

2.4.1 ซึ่งให้นักเรียนเห็นว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่สอนให้คนมีเหตุผลไม่มงาย ซึ่งนักเรียนควรนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งบันทึกการนำหลักการแก้ไขปัญหาของอริยสัจสี่ไปแก้ปัญหามในชีวิตประจำวันลงสมุด

3.ชั้นสรุปบทเรียน

3.1 สุ่มตัวแทนกลุ่มที่ 1 หรือ 2 มานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

3.2 นักเรียนร่วมสรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมในครั้งนี้

3.3 แจกแบบทดสอบย่อยให้นักเรียน พร้อมชี้แจงว่านักเรียนทำแบบทดสอบย่อยด้วยตัวเอง และต้องชั่งน้ำหนัก

3.4 ครูตรวจแบบทดสอบย่อย และนำคะแนนรวมรายกลุ่ม และติดคะแนนประกาศความก้าวหน้าของนักเรียนรายกลุ่มและรายบุคคล

3.5 ครูประกาศยกย่องนักเรียนที่ทำคะแนนยอดเยี่ยม และกลุ่มที่มีคะแนนยอดเยี่ยมรวมทั้งให้กำลังใจบุคคลหรือกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

9.1 ใบความรู้ เรื่อง อริยสัจ 4

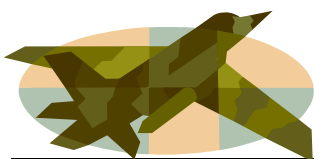
9.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา

9.3 แบบทดสอบย่อยท้ายแผน เรื่อง อริยสัจ 4

9.4 สื่อและภาพข่าววิดีโอ

10. การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือ
ด้านความรู้	ตรวจผลงานนักเรียน - ใบงาน - แบบทดสอบย่อย	- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา - แบบทดสอบย่อยท้ายแผน
ด้านทักษะกระบวนการ	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการ
ด้านคุณลักษณะ	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ความมุ่งมั่นในการทำงาน)

ใบความรู้ เรื่อง อริยสัจ 4

อริยสัจ 4 คือ ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นพระอริยะ เป็นผู้ประเสริฐได้ อริยสัจ 4 ประกอบด้วย

1. ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ความเศร้าโศกเสียใจ เป็นสภาพบีบคั้นจิตใจและร่างกายให้ทนได้ยาก เมื่อทุกข์เกิดขึ้น บุคคลจะไม่สามารถละหรือคลายทุกข์ได้ ทุกข์จึงเป็นสภาวะ ที่จะต้องกำหนดรู้เพียงอย่างเดียวว่า นี้ คือความทุกข์ หรือ ปัญหา และ ต้องยอมรับความเป็นจริงว่า เป็นธรรมชาติของสัตว์โลกต้องปล่อยวางจึงจะทำให้ทุกข์บางเบาลงได้

2. สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) หมายถึง ต้นเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์หรือ ปัญหา หรือ ความต้องการ หรือ ความอยาก ที่เรียกว่า "ตัณหา" ความอยากเกินควร หรือ ความทะยานอยากของจิต ทำให้ต้องเวียนว่ายตายเกิด เป็นไปด้วยความกำหนัด ด้วยอำนาจความเพิลิดเพลิน อย่างหลงระเรัง ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความกำหนัดรักใคร่นั่นๆ มี 3 ประการคือ

2.1. กามตัณหา คือความปรารถนาในกามไม่หยุดหย่อน หรือ ความทะยานอยาก ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความใคร่ อยากได้ อยากมี

2.2. ภวตัณหา คือ อยากเป็น ไม่เพียงพอ หรือ ความทะยานอยากในความอยากเป็น น้อยอยากเป็นนี้ และ

2.3. วิภวตัณหา คือความไม่อยากมีไม่อยากเป็นจนทุกข์ หรือ ความทะยานอยากในความที่จะพ้นจากภาวะที่ไม่อยากเป็น

3. นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) หมายถึง สภาวะที่ทุกข์หมดสิ้นไป สภาพที่ปราศจากทุกข์ มีแต่ความสงบร่มเย็น สภาวะที่จัดเป็นนิโรธนี้ถือเป็นที่สุด ในการปฏิบัติธรรมของชาวพุทธ เป็นยอดปรารถนาของคนทั่วไปคือความดับทุกข์

4. มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) หมายถึง ข้อปฏิบัติที่เป็นเหตุให้ถึงความดับทุกข์ ได้แก่ มรรคมีองค์ 8 ประการมีสัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ เป็นต้น โดยมรรคทั้ง 8 ประการนี้บุคคลจะต้องปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นในตนครบทั้ง 8 ประการ จึงสามารถถึงความดับทุกข์ได้

อริยสัจ 4 นี้ถ้าวิเคราะห์กันในเชิงวิทยาการสมัยใหม่ก็คือ ศาสตร์แห่งเหตุผล เพราะอริยสัจสี่ จัดได้เป็น 2 คู่แต่ละคู่เป็นผลของกันและกัน

เมื่อวิเคราะห์ในทางกลับกัน จากกฎที่ว่า เมื่อมีทุกข์ ก็ต้องมี ความดับทุกข์ อริยสัจ ๘ (นิโรธและมรรค) กลายเป็นเหตุที่นำไปสู่ผล คือ การดับอริยสัจคู่แรก (ทุกข์และสมุทัย) อันเป็นการ ย้อนสรอกรอบหนึ่ง จะเห็นชัดว่า อริยสัจ 4 เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน เป็นระบบเหตุผล คือ เมื่อมีเหตุแห่งทุกข์(สมุทัย) ก็จะทำให้เกิดความทุกข์(ทุกข์) ในขณะเดียวกัน หากต้องการสภาวะทุกข์ (นิโรธ) ก็ต้องกำจัดเหตุเกิดแห่งทุกข์ คือ ตัดหาด้วยการปฏิบัติตามมรรค 8 (มรรค)

1. ความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) หมายถึง การรู้เห็นในอริยสัจ 4 อย่างถูกต้อง ชัดเจน ด้วยปัญญา เช่นรู้ว่าทุกข์อย่างไร รู้ว่าตัดหาเป็นเหตุให้เกิดทุกข์อย่างไร รู้ว่าจะดับทุกข์ได้เพราะการ ดับตัดหา และรู้ว่าอริยมรรค คือทางให้ถึงการดับตัดหาได้

2. ความดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) หมายถึง ความคิดชอบ เช่น มีความคิดหาหนทาง ที่จะหลีกเลี่ยงจากกาม ไม่ลุ่มหลงมัวเมาอยู่กับ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส มีความคิดที่จะไม่พยายาบท ปองร้ายผู้อื่น และไม่คิดทำร้ายเบียดเบียนผู้อื่น

3. การพูดชอบ (สัมมาวาจา) หมายถึง เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียดเว้น จากการพูดคำหยาบ และเว้นจากการพูดเพื่อจ้อเหลวไหลไร้สาระ

4. การกระทำชอบ (สัมมกัมมันตะ) หมายถึง เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

5. การเลี้ยงชีวิตขวา (สัมมาอาชีวะ) หมายถึง มีความเพียรระวังไม่ผิดกฎหมายและ ศีลธรรม

6. การเพียรชอบ (สัมมาวายามะ) หมายถึง มีความเพียรระวังไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้นใน ตน เพียรละความชั่วที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไป พากเพียรทำความดีให้เกิดขึ้น และเพียรพยายามรักษา ความดีที่มีอยู่แล้วให้คงอยู่

7. ความระลึกชอบ (สัมมาสติ) หมายถึง ความมีสติระลึกถึงความเป็นไปได้ของสภาพ ร่างกาย ระลึกถึงความเป็นไปของเวทนา (ขณะมีอารมณ์) ว่าเป็นสุข เป็นทุกข์ หรือเฉยๆ ระลึกถึง ความเป็นไปของจิตว่าเศร้าหมองเพราะกิเลสชนิดใด จิตที่ผ่องใสเพราะเหตุใด รวมไปถึงการระลึก ถึงความดี ความชั่ว หรือความไม่ดีไม่ชั่วที่เกิดขึ้นในจิตของตน

8. การตั้งจิตให้ชอบ (สัมมาสมาธิ) หมายถึง การทำจิตให้เป็นสมาธิ เริ่มตั้งแต่การทำ จิตให้สงบชั่วขณะ (ขณิกสมาธิ) การทำจิตให้สงบเกือบจะแน่วแน่ (อุปจารสมาธิ) และทำจิตให้ สงบในขั้นแน่วแน่ (อัปปนาสมาธิ) หรือขั้นเข้าฌานสมาบัติ

(ตัวอย่าง)

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา

โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

สถานการณ์ที่ 1

ทองคำเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ปฏิบัติตนดีมาก เป็นผู้มีความขยัน อดทน ในการประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว ในสมัยเรียนทองคำเป็นคนตั้งใจเรียน เรียนจบปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จึงได้เข้าทำงานที่บริษัทที่มีชื่อเสียงเรื่องเทคโนโลยีของประเทศ เขาได้เลื่อนตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหารในเวลาไม่กี่ปี เงินเดือนของทองคำสูงมาก ต่อมาเขาได้พบรักและแต่งงานกับคู่รักที่เป็นคนจังหวัดเดียวกัน ทั้งคู่เก็บเงินสร้างครอบครัว ซื้อที่ดินและสร้างบ้านเป็นของตนเอง

ในที่สุดเรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น โดยบริษัทที่ทองคำทำงานด้วยนั้นเป็นนักลงทุนข้ามชาติ ได้หอบเงินหนีกลับประเทศตนเอง ทำให้ทองคำตกงาน มีปัญหาเรื่องเงินอย่างมากเนื่องจากภรรยาของเขาไม่ได้ทำงานเป็นแม่บ้านดูแลสามีและลูก 3 คน เขาพยายามหางานทำแต่เป็นช่วงเศรษฐกิจไม่ดี บริษัทต่างๆ ล้วนแต่ปลดพนักงานกันทั้งสิ้น เขาทำใจไม่ได้หวนคิดถึงความสุขสบายในอดีต ทำให้ทองคำเป็นโรคเครียดจนกลายเป็นคนสติไม่ดี จนไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ทั้งให้ภรรยาและลูกแก้ปัญหาเพียงลำพัง

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทองคำคืออะไร (การคิดมีจุดหมาย: 5 คะแนน)

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นทองคำนักเรียนมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างไร (การคิดแก้ปัญหา : 5 คะแนน)

.....

.....

3. ให้นักเรียนตั้งชื่อสถานการณ์ข้างต้นพร้อมบอกเหตุผลประกอบ (การคิดมีเหตุผล : 5 คะแนน)

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าปัญหาของทองคำสามารถแก้ไขได้หรือไม่(การคิดเป็นประโยชน์ : 5 คะแนน)

แก้ไขได้ เพราะ.....

แก้ไขไม่ได้ เพราะ.....

(แนวการตอบ)

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา
โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
สถานการณ์ที่ 1

ทองคำเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ปฏิบัติตนดีมาก เป็นผู้มีความขยัน มานะ อดทน ในการประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว ในสมัยเรียนทองคำเป็นคนตั้งใจเรียน เรียนจบปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จึงได้เข้าทำงานที่บริษัทที่มีชื่อเสียงเรื่องเทคโนโลยีของประเทศ เขาได้เลื่อนตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหารในเวลาไม่กี่ปี เงินเดือนของทองคำสูงมาก ต่อมาเขาได้พบรักและแต่งงานกับคู่รักที่เป็นคนจังหวัดเดียวกัน ทั้งคู่เก็บเงินสร้างครอบครัว ซื้อที่ดินและสร้างบ้านเป็นของตนเอง

ในที่สุดเรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น โดยบริษัทที่ทองคำทำงานด้วยนั้นเป็นนักลงทุนข้ามชาติ ได้หอบเงินหนีกลับประเทศตนเอง ทำให้ทองคำตกงาน มีปัญหาเรื่องเงินอย่างมากเนื่องจากภรรยาของเขาไม่ได้ทำงานเป็นแม่บ้านดูแลสามีและลูก 3 คน เขาพยายามหางานทำแต่เป็นช่วงเศรษฐกิจไม่ดี บริษัทต่างๆ ล้วนแต่ปลดพนักงานกันทั้งสิ้น เขาทำใจไม่ได้หวนคิดถึงความสุขสบายในอดีต ทำให้ทองคำเป็นโรคเครียดจนกลายเป็นคนสติไม่ดี จนไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ทั้งให้ภรรยาและลูกแก้ปัญหาเพียงลำพัง

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทองคำคืออะไร (การคิดมีจุดหมาย: 5 คะแนน)
ตกงานเนื่องจากนักลงทุนข้ามชาติเข้ามาลงทุนหอบเงินหนีกลับประเทศ
2. ถ้านักเรียนเป็นทองคำนักเรียนมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างไร (การคิดแก้ปัญหา : 5 คะแนน)
นำหลักธรรมอริยสัจ 4 ข้อที่ 4 มรรค ทางปฏิบัตินำมาใช้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องแก้ไขปัญหด้วยการปฏิบัติ โดยหาทางที่อื่นทำ บริษัทใหม่ที่เขาจ้าง ไม่ทิ้งลูกทิ้งเมีย
3. ให้นักเรียนตั้งชื่อสถานการณ์ข้างต้นพร้อมบอกเหตุผลประกอบ (การคิดมีเหตุผล : 5 คะแนน)
อริยสัจ 4 หลักธรรมน้อมนำแก้ปัญหา เพราะถ้าทองคำมีหลักธรรมที่ชื่อว่า อริยสัจ 4 จะสามารถแก้ปัญหาได้โดยง่าย
4. นักเรียนคิดว่าปัญหาของทองคำสามารถแก้ไขได้หรือไม่(การคิดเป็นประโยชน์ : 5 คะแนน)
แก้ไขได้ เพราะ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน หากมีธรรมและก็สามารถผ่านปัญหานี้ไปได้
แก้ไขไม่ได้ เพราะ.....

แบบทดสอบย่อยท้ายแผน

เรื่อง อริยสัจ 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. คำสอนเรื่องอริยสัจ 4 มีความสำคัญอย่างไรต่อมนุษย์
 - ก. เป็นหลักคำสอนที่ผู้ปฏิบัติพ้นจากความเป็นทุกข์
 - ข. เป็นหลักคำสอนที่เน้นให้ทำความดี ละเว้นความชั่ว
 - ค. เป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้จักตนเองมากขึ้น
 - ง. เป็นหลักคำสอนที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ต่อไปบนโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุข
2. อริยสัจ 4 ช่วยให้มีมนุษย์ในโลกใบนี้อยู่อย่างมีความสุขได้อย่างไร
 - ก. ช่วยให้มีมนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง แยกแยะความดี ความชั่วได้
 - ข. ช่วยให้มีมนุษย์พ้นจากความเป็นทุกข์เนื่องจากหาทางดับทุกข์ได้ถูกต้อง
 - ค. ช่วยให้มีมนุษย์อยู่อย่างมีความสุข อยู่ในรอบขอบเขตของศีลธรรม
 - ง. ช่วยให้มีมนุษย์อยู่อย่างเป็นมิตร ไม่เบียดเบียนกันและกัน
3. ข้อใดหมายถึงสมุทัย
 - ก. คำดีปวดฟัน
 - ข. เจียวไปช่วยแม่ขายของที่ตลาด
 - ค. น้ำถูกคุณครูลงโทษเพราะไม่ทำการบ้าน
 - ง. จ๋อยนอนดูโทรทัศน์อย่างสบายใจ
4. มัชฌิมาปฏิปทา ตรงกับหลักธรรมข้อใด
 - ก. สังคหวัตถุ 4
 - ข. อิทธิบาท 4
 - ค. อปริหานิยธรรม 7
 - ง. มรรค 8
5. ปริยานุชอยากมีกระเป๋าถือ แต่เงินเดือนของเธอแสนจะน้อย ทุกข์นี้เกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด
 - ก. กามตัณหา
 - ข. ภวตัณหา
 - ค. วิภวตัณหา
 - ง. อภวตัณหา

เฉลย 1.ก 2.ข 3.ค 4.ง 5.ก

ความคิดเห็นผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายลือชัย หล้าคำ)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนน้ำอ้อม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(พระนิวัฒน์ มหาโชติวงศตโน)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....